

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СТОМАТОЛОГІЯ» НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ БДМУ

Т.О. Семенюк, Н.П. Пентелейчук, А.А. Ходоровська, Г.М. Чернікова

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Ключові слова: вибіркова дисципліна, вільний вибір, компетенції, спеціальність «Стоматологія».

Буковинський медичний вісник. 2025. Т. 29, № 1 (113). С. 143-147.

DOI: 10.24061/2413-0737.29.1.113.2025.22

E-mail:

*semeniuk.tetiana@bsmu.edu.ua
pentelejchuk.nataliia@bsmu.edu.ua
khodorovska.alla@bsmu.edu.ua
chernikova.galina@bsmu.edu.ua*

Резюме. Дана стаття демонструє досвід викладання вибіркової дисципліни «Клінічна гістологія з англійською термінологією для лікаря-стоматолога» студентам другого (магістерського) рівня 3-го курсу спеціальності 221 «Стоматологія», що була обрана студентами та викладалась співробітниками кафедри гістології, цитології та ембріології Буковинського державного медичного університету впродовж весняного семестру 2023-2024 навчального року.

Мета дослідження - проаналізувати та висвітлити компетентнісний підхід при викладанні вибіркової дисципліни.

Матеріал і методи. Впровадження вибіркової дисципліни «Клінічна гістологія з англійською термінологією для лікаря-стоматолога» для студентів 3-го курсу спеціальності 221 «Стоматологія» та створення навчально-методичних матеріалів для викладання на кафедрі гістології, цитології та ембріології БДМУ.

Результати. У результаті вивчення вибіркової дисципліни студенти 3-го курсу спеціальності «Стоматологія» заповнюють прогалини в знаннях, що були отримані ними ще на першому курсі навчання. Це той час, коли вони проживають складний період життя, тому що він сповнений змінами, які відбуваються в соціальному та освітньому напрямках. Під час вивчення вибіркової дисципліни здобувачі засвоюють гістологічну термінологію англійською мовою, що надалі сприятиме їх самовдосконаленню під час вивчення закордонних наукових праць англійською мовою. Завдяки такому комплексному підходу до вивчення вибіркової дисципліни студенти мають можливість якнайкраще підготуватися до складової ЄДКІ та успішно його скласти, бути більш впевненим на шляху професійного становлення та удосконалення.

Висновки. Впровадження в освітній процес вибіркової дисципліни «Клінічна гістологія з англійською термінологією для лікаря-стоматолога» на третьому курсі навчання сприятиме покращенню логічного клінічного мислення, яке ґрунтується на поглиблених і систематизованих знаннях та уміннях здобувачів освіти. У результаті майбутній лікар-стоматолог набуває всього того, що необхідно для подальшого успішного професійного росту і розвитку. Фахівець готовий витримувати конкуренцію на ринку праці. При цьому, лікар-стоматолог залишається всебічно розвинутою творчою людиною, зберігає особистісні характеристики. Є людиною, яка прагне займатися самоосвітою впродовж всього свого життя.

EXPERIENCE OF TEACHING AN ELECTIVE COURSE TO STUDENTS OF THE SPECIALTY "DENTISTRY" AT THE DEPARTMENT OF HISTOLOGY, CYTOLOGY AND EMBRYOLOGY OF BSMU

T.O. Semeniuk, N.P. Pentelejchuk, A.A. Khodorovska, H.M. Chernikova

Key words: elective discipline, free choice, competence, specialty «Dentistry».

Bukovinian Medical Herald. 2025. V. 29, № 1 (113). P. 143-147.

Resume. This article demonstrates the experience of teaching the elective discipline "Clinical histology with English terminology for a dentist" to students of the second (master's) degree of the 3rd year of study of the specialty 221 Dentistry, which was chosen by the students and taught by the staff of the Department of Histology, Cytology and

Embryology of Bukovinian State Medical University during the spring semester of 2023-2024 academic year.

Purpose. To analyze and highlight the competence approach in teaching an elective discipline.

Material and methods. Implementation of the elective discipline "Clinical histology with English terminology for a dentist" for students of the 3rd year of study of specialty 221 "Dentistry" and the creation of educational and methodological materials for teaching at the Department of Histology, Cytology and Embryology of the BSMU.

Results. As a result of studying a selective discipline, students in the 3rd year of study of the specialty of Dentistry fill the gaps in the knowledge they received in the first year of study. It is that time, when they live a difficult period of life, because it is full of changes taking place in the social and educational directions. During the study of the elective discipline, the applicants learn histological terminology in English, which will further contribute to their self-improvement when studying foreign scientific works in English. Thanks to such a comprehensive approach to the study of the elective discipline, students have the opportunity to prepare as best as possible for the component of a Unified State Qualification Exam and successfully pass it, to be more confident on the way of professional development and improvement.

Conclusions. The introduction of the elective discipline "Clinical histology with English terminology for dentists" into the educational process in the third year of study will contribute to the improvement of logical clinical thinking, which is based on in-depth and systematized knowledge and skills of students. As a result, the future dentist acquires everything necessary for further successful professional growth and development. The specialist is ready to withstand competition in the labor market. At the same time, the dentist remains a comprehensively developed creative person and retains personal characteristics. He is a person who strives to engage in self-education throughout his life.

Вступ. Сучасна вища медична освіта перебуває на етапі суттєвих змін. Майбутні лікарі мають не тільки володіти відповідним обсягом теоретичних знань та набути певних практичних навичок, але й вміти та бути готовим самостійно вирішувати завдання різного ступеня складності. І тому в освітній процес у закладах вищої освіти запроваджують нові освітньо-професійні програми, які спираються на компетентнісний підхід, результатом якого є інтеграція знань-розуміння-навичок та формування компетенції [7]. Згідно з Положенням про освітні програми БДМУ (наказ № 285-Адм від 26.08.2020) заклад вищої освіти Буковинський державний медичний університет не є винятком. Уведення вибіркової дисципліни у навчально-освітній процес, які становлять 25% кредитів ЄКТС згідно із Законом України «Про вищу освіту» стаття 62, пункт 15, сприяють формуванню в майбутнього лікаря необхідних загальних та фахових компетенцій, покращенню та поглибленню знань і вмінь у щоденній роботі, вмінню отримати та аналізувати необхідну інформацію, розвитку логічного клінічного мислення, бути конкурентоспроможним у подальшій своїй професійній діяльності, здатним діяти в незвичайних ситуаціях, бути готовим працювати в колективі, вести науково-дослідницьку діяльність, а також прагненню до самовдосконалення [1-9].

Мета роботи - провести аналіз та висвітлити

компетентнісний підхід при викладанні вибіркової дисципліни співробітниками закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету кафедри гістології, цитології та ембріології.

Матеріал і методи. Впровадження вибіркової дисципліни «Клінічна гістологія з англійською термінологією для лікаря-стоматолога» студентам 3-го курсу спеціальності 221 «Стоматологія» та створення навчально-методичних матеріалів для викладання на кафедрі гістології, цитології та ембріології БДМУ.

Результати дослідження та їх обговорення. Поняття «компетентність» включає в себе здатність людини успішно соціалізуватись у суспільстві, навчатись та працювати. Це можливо тільки в результаті поєднання знань, умінь та навичок, способів мислення, визначення цінностей та інших індивідуальних особистих якостей з утворенням єдиного цілого. У свою чергу, компетентнісний підхід у вищій медичній освіті – це не тільки законодавчо визначена потреба, але й гарантія того, що фахівці, які здобули вищу медичну освіту, будуть володіти якісними знаннями, набутими вміннями та навичками, будуть спроможними вести професійну діяльність зі ставленнями, що цілком відповідатимуть потребам медичної галузі сьогодення і, звісно, інтересам та очікуванням пацієнтів. Підґрунтям вдалого результату по завершенні навчання у вищому медичному закладі

є природничі і теоретичні навчальні дисципліни, зокрема гістологія, цитологія та ембріологія. Дана дисципліна вивчає життєдіяльність організму в нормі на клітинному, тканинному, органному, системному та інтегративному рівнях у організмі людини в цілому. За період вивчення досить складної, але дуже цікавої дисципліни здобувачі мають можливість глибше зануритись та дослідити закономірності розвитку, будови організму людини, отримати знання і навички, які допоможуть їм у подальшому вивчати низку клінічних дисциплін. З метою покращення міждисциплінарної інтеграції, посилення мотивації здобувачів вищої освіти отримати якісні знання для майбутньої професійної діяльності, можливо і науково-дослідницької діяльності, співробітниками кафедри гістології, цитології та ембріології БДМУ для вільного обрання запропоновано вибірккову дисципліну «Клінічна гістологія з англійською термінологією для лікаря-стоматолога» студентам 3-го курсу спеціальності 221 «Стоматологія». Дисципліна розрахована на 135 годин (4,5 кредитів ЄКТС), з них 20 годин – лекції, 30 годин – практичні заняття, 85 годин – самостійна робота студента. Під час лекцій та практичних занять викладач користується мультимедійними презентаціями спеціально підготовленими для даної дисципліни. Використання презентацій надає яскравості теоретичній морфологічній дисципліні, підвищує зацікавленість студентів, концентрує увагу для запам'ятовування матеріалу. Пропонуються на вибір теми для підготовки доповідей із використанням презентації для роботи студентів у групі. Саме такий вид роботи дає студентам навчитись працювати в групі людей, відстоювати свою думку і поважати думку іншого, бути креативними тощо. Завдяки плідній праці викладачів та студентів, за відведений період навчання відбувається удосконалення знань, які були отримані студентами на кафедрі гістології, цитології та ембріології на 1-му курсі навчання, коли студенти вивчали дисципліну «Гістологія, цитологія та ембріологія». Завдяки вибіркковій дисципліні здобувачі вищої освіти мають можливість заповнити прогалини в знаннях, які з будь-якої причини утворилися під час вивчення дисципліни на першому курсі навчання. Студенти засвоюють гістологічну термінологію англійською мовою, що надалі сприятиме самовдосконаленню під час вивчення закордонних друкованих праць англійською мовою. Завдяки такому комплексному підходу до вивчення вибірккової дисципліни студенти мають можливість якнайкраще підготуватися до ЄДКІ та успішно його скласти, бути більш впевненим на шляху професійного становлення та удосконалення. Серед завдань вибірккової дисципліни доречно зупинитись на наступних: забезпечення базових морфологічних теоретичних знань та набуття практичних навичок для використання у подальшій професійній діяльності; підготовка фахівця, здатного розв'язувати складні клінічні задачі у процесі навчання та у сфері професійної стоматології; підготовка фахівця,

здатного працювати у групі/колективі задля благ кожної людини суспільства. Зробивши аналіз результатів з гістології, цитології та ембріології, отриманих при написанні студентами 3-го курсу спеціальності «Стоматологія» діагностично-тренінгових контрольних робіт на етапі підготовки до ЄДКІ «КРОК 1 та іспит з англійської мови професійного спрямування» (табл.1), результатів складання ЄДКІ Етап 1 для спеціальності «Стоматологія» на підставі даних ДНП «Центр тестування» від 09 квітня 2024 року (табл.2) та підсумку отриманих результатів (рис. 1) вважаємо, що дана вибірккова дисципліна сприяла покращенню результатів з гістології, цитології та ембріології.

Таблиця 1

Порівняння результатів з гістології, цитології та ембріології, отриманих при написанні студентами 3-го курсу спеціальності «Стоматологія» діагностично-тренінгових контрольних робіт на етапі підготовки до ЄДКІ «КРОК 1 та іспит з англійської мови професійного спрямування»

Дата написання ККР	Кількість студентів, які взяли участь	Субтести % з гістології, цитології та ембріології
27.09.2023	40	55,07
11.10.2023	41	56,36
25.10.2023	36	64,86
08.11.2023	42	64,37
22.11.2023	41	65,67
27.03.2023	39	85,85

Таблиця 2

Дані ДНП «Центр тестування» Результати складання ЄДКІ Етап 1 для спеціальності «Стоматологія»

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Субтести % з гістології, цитології та ембріології
1.	Студент*	33,3
2.	Студент*	80
3.	Студент*	53,3
4.	Студент*	80
5.	Студент*	93,3
6.	Студент*	60
7.	Студент*	40
8.	Студент*	93,3
9.	Студент*	80
10.	Студент*	86,7
11.	Студент*	80
12.	Студент*	86,7
13.	Студент*	80
14.	Студент*	66,7
15.	Студент*	60
16.	Студент*	86,7
17.	Студент*	40

Проблеми вищої медичної освіти

Табл. 2 продовження

18.	Студент*	46,7
19.	Студент*	80
20.	Студент*	46,7
21.	Студент*	80
22.	Студент*	53,3
23.	Студент*	66,7
24.	Студент*	86,7
25.	Студент*	53,3
26.	Студент*	53,3
27.	Студент*	66,7
28.	Студент*	40
29.	Студент*	66,7
30.	Студент*	53,3
31.	Студент*	33,3
32.	Студент*	53,3
33.	Студент*	60
34.	Студент*	66,7
35.	Студент*	53,3
36.	Студент*	66,7
37.	Студент*	66,7
38.	Студент*	46,7
39.	Студент*	40
40.	Студент*	73,3

*Примітка: прізвище, ім'я, по батькові належать до конфіденційної інформації

Але слід зазначити, що на думку співробітників кафедри, викладати дисципліну було б доречніше в осінньому семестрі навчального року, а не у весняному, покладаючись на те, що ЄДКІ студенти спеціальності «Стоматологія» складають на третьому курсі на початку квітня місяця поточного навчального року. Такого висновку викладачі дійшли, проаналізувавши отримані результати з гістології після складання ЄДКІ.

Аналіз результатів

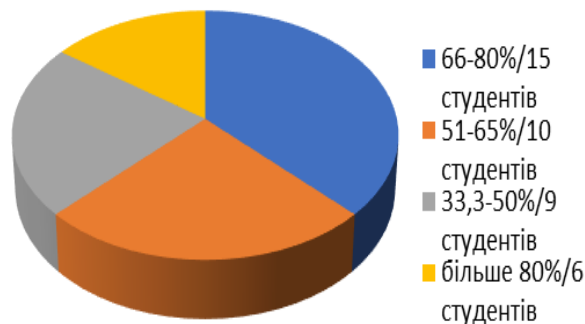

Рис. 1. Аналіз результатів складання ЄДКІ Етап 1 для спеціальності «Стоматологія»

Висновки. Впровадження в освітній процес на кафедрі гістології, цитології та ембріології вибіркової дисципліни «Клінічна гістологія з англійською термінологією для лікаря-стоматолога» сприятиме розвитку логічного клінічного мислення, яке ґрунтується на поглиблених, систематизованих, удосконалених знаннях та вміннях здобувачів освіти. У результаті майбутній лікар-стоматолог набуває всього необхідного для успішного професійного розвитку та конкурентоспроможності на ринку праці під час надавання якісних послуг населенню. При цьому, лікар-стоматолог залишається всебічно розвиненою творчою людиною з вираженою індивідуальністю, яка прагне займатися самоосвітою впродовж всього свого життя.

Перспективи подальших досліджень. Удосконалювати роботу у цьому напрямку з метою бути обраними та отримати ще кращих результатів.

Список літератури

1. Аряєв МЛ, Капліна ЛС, Сеньківська ЛІ, Усенко ДВ, Бірюков ВС, Стрельцов МС, та ін. Вибіркові дисципліни в педіатрії як нова можливість отримання знань та навичок. Одеський медичний журнал. 2023;1:82-8. DOI: 10.32782/2226-2008-2023-1-18.
2. Атаманчук ОВ. Особливості викладання вибірових дисциплін кафедрою гістології, цитології та ембріології ІФНМУ. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2022;22(1):146-50. DOI: 10.31718/2077-1096.22.1.146.
3. Древницька РО, Бойків АБ, Авдєєв ОВ. Перспективи використання кейс-методів навчання зі стоматологічних дисциплін. Медична освіта. 2024;3:77-81. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2024.3.14967.
4. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
5. Корильчук НІ. Вибіркова дисципліна як запорука підвищення професійного рівня. Медична освіта. 2021;4:32-6. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2021.4.12688.
6. Кулачинський ММ, Сікорська ОО. Вибіркові гуманітарні дисципліни та їх значення у формування медика як соціальної особи. Одеський медичний журнал. 2023;1:99-103.
7. Мигаль А, Трамбовецька Н, Срьоменко Н, Ігнашук О, Артеменко В, Степурко Т, та ін. Компетентнісний підхід у медичній освіті. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Київ; 2021. 76 с. Доступно: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/24359>.
8. Прокоп ІА, Саварин ТВ. Метод аналізу конкретних ситуацій (кейс-метод) як педагогічна технологія. Медична освіта. 2021;1:93-7. DOI: 10.11603/me.2414-5998.2021.1.11974.
9. Шевченко ВГ, Муравйов ПТ, Колодій ВВ, Бородаєв ІС. Системне формування і розвиток клінічного мислення студентів за допомогою проблемних методів навчання. Медична освіта. 2023;2:103-7. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2023.2.13671.

References

1. Ariaiev ML, Kaplina LLe, Sen'kivs'ka LI, Usenko DV, Biriukov VS, Strel'tsov MS, et al. Vybirkovi dystsypliny v pediatrii yak

nova mozhlyvist' otrymannia znan' ta navychok [Elective disciplines in pediatrics as a new opportunity to acquire knowledge and skills]. Odes'kyi medychnyi zhurnal. 2023;1:82-8. DOI: 10.32782/2226-2008-2023-1-18. (in Ukrainian).

2. Atamanchuk OV. Osoblyvosti vykladannia vybirkovykh dystsyplin kafedroi histologii, tsytologii ta embriologii IFNMU [Features of teaching elective subjects by the Department of Histology, Cytology and Embryology of IFNMU]. Aktual'ni problemy suchasnoi medytsyny: Visnyk Ukrains'koi medychnoi stomatolohichnoi akademii. 2022;22(1):146-50. DOI: 10.31718/2077-1096.22.1.146. (in Ukrainian).

3. Drevnits'ka RO, Boikiv AB, Avdieiev OV. Perspektyvy vykorystannia keis-metodiv navchannia zi stomatolohichnykh dystsyplin [Prospects for using case-based teaching methods in dental disciplines]. Medychna osvita. 2024;3:77-81. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2024.3.14967. (in Ukrainian).

4. Zakon Ukrainy «Pro vyschu osvitu» [Law of Ukraine “On Higher Education”] № 1556-VII of 01.07.2014. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>. (in Ukrainian).

5. Koryl'chuk NI. Vybirkova dystsyplina yak zaporuka pidvyschennia profesiinoho rivnia [Selective discipline as a guarantee of improving professional level]. Medychna osvita. 2021;4:32-6. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2021.4.12688. (in Ukrainian).

6. Kulachyns'kyi MM, Sikors'ka OO. Vybirkovi humanitarni dystsypliny ta yikh znachennia u formuvannia medyka yak sotsial'noi osoby [Selective humanitarian disciplines and their importance in the formation of a physician as a social person]. Odes'kyi medychnyi zhurnal. 2023;1:99-103. (in Ukrainian).

7. Myhal' A, Trambovets'ka N, Yer'omenko N, Ihnaschuk O, Artemenko V, Stepurko T, et al. Kompetentnisnyi pidkhid u medychnii osviti [Competency-based approach in medical education]. National Agency for Quality Assurance in Higher Education. Kyiv; 2021. 76 p. Available from: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/24359>. (in Ukrainian).

8. Prokop IA, Savaryn TV. Metod analizu konkretnykh sytuatsii (keis-metod) yak pedahohichna tekhnolohiia [The method of analyzing specific situations (case method) as a pedagogical technology]. Medychna osvita. 2021;1:93-7. DOI: 10.11603/me.2414-5998.2021.1.11974. (in Ukrainian).

9. Shevchenko VH, Muraviov PT, Kolodii VV, Borodaiev Ie. Systemne formuvannia i rozvytok klinichnogo myslennia studentiv za dopomohoiu problemnykh metodiv navchannia [Systematic formation and development of clinical thinking of students using problem-based learning methods]. Medychna osvita. 2023;2:103-7. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2023.2.13671. (in Ukrainian).

Відомості про авторів

Семенюк Тетяна Олексіївна – канд. мед.наук, доцент кафедри гістології, цитології та ембріології закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці, Україна. <https://orcid.org/0000-0002-8886-8570>.

Пентелейчук Наталія Петрівна – канд.біол.наук, доцент кафедри гістології, цитології та ембріології закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці, Україна. <https://orcid.org/0000-0002-1850-9142>.

Ходоровська Алла Анатоліївна – канд.мед.наук, доцент кафедри гістології, цитології та ембріології закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці, Україна. <https://orcid.org/0000-0003-0957-111X>.

Чернікова Галина Миколаївна – канд.мед.наук, доцент кафедри гістології, цитології та ембріології закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці, Україна. <https://orcid.org/0000-0002-2766-5315>.

Information about the authors

Semeniuk Tetiana Olexsiivna – Candidate of Medical Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Histology, Cytology and Embryology, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine. <https://orcid.org/0000-0002-8886-8570>.

Pentelejchuk Natalia Petrivna – Candidate of Medical Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Histology, Cytology and Embryology, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine. <https://orcid.org/0000-0002-1850-9142>.

Khodorovska Alla Anatoliivna – Candidate of Medical Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Histology, Cytology and Embryology, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine. <https://orcid.org/0000-0003-0957-111X>.

Chernikova Halyna Mykolayivna – Candidate of Medical Sciences (PhD), Associate Professor at the Department of Histology, Cytology and Embryology, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine. <https://orcid.org/0000-0002-2766-5315>.

Надійшла до редакції 16.01.25

© Т.О. Семенюк, Н.П. Пентелейчук, А.А. Ходоровська, Г.М. Чернікова, 2025